

ZAKON

O VAĐENJU POTONULIH STVARI

I. Opće odredbe

Član 1

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na vađenje brodova, drugih plovniha objekata, zrakoplova, njihove opreme i tereta i drugih stvari (u daljnjem tekstu: stvari) potonulih u jugoslavenskom obalnom moru i vodama jugoslavenskih unutrašnjih plovniha putova.

Odredbe ovog zakona shodno se primjenjuju i na vađenje stvari potonulih izvan jugoslavenskog obalnog mora i voda jugoslavenskih unutrašnjih plovniha putova, ako je stvar u društvenom vlasništvu, ili ako na stvari postoji pravo vlasništva jugoslavenske pravne osobe ili jugoslavenskog građanina, a vađenje stvari vrši jugoslavenska radna organizacija, druga jugoslavenska pravna osoba ili jugoslavenski građanin.

Član 2

Na vađenje stvari potonulih za vrijeme spasavanja ili dok je trajala opasnost u kojoj se brod nalazio neposredno prije započetog spasavanja, primjenjuju se odredbe Zakona o spasavanju na moru i unutrašnjim plovniha putovima (»Službeni list SFRJ«, br. 11/66).

Član 3

Na pravne odnose što proističu iz vađenja potonulih stvari, a koji nisu uređeni ovim zakonom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe odnosno pravna pravila imovinskog prava.

Član 4

Stvar na kojoj postoji pravo vlasništva a koja nije izvađena u roku od 10 godina od dana kad je potonula, postaje društveno vlasništvo.

Nosilac prava korištenja stvari u društvenom vlasništvu koji ne izvadi potonulu stvar u roku od 10 godina od dana kad je potonula, gubi pravo korištenja. Pravo korištenja na potonuloj stvari u društvenom vlasništvu iz st. 1 i 2. ovog člana stječe općina na čijoj se teritoriji ta stvar nalazi.

Ako se ne može ustanoviti kad je stvar potonula, smatrat će se da su brod, drugi plovni objekt, zrakoplov ili njihova oprema, teret i druge stvari koji su se na njima nalazili potonuli sutradan po dobivenoj posljednjoj vijesti o brodu, plovnom objektu ili zrakoplovu, a ostali predmeti – onog dana kad je utvrđena pozicija na moru ili vodama unutrašnjih plovniha putova gdje je predmet potonuo.

Član 5

Lučka kapetanija odnosno kapetanija pristaništa (u daljnjem tekstu: kapetanija) obavlja poslove koji su joj ovim zakonom stavljeni u nadležnost, ako republičkim propisom nije određeno da te poslove obavlja drugi organ uprave nadležan za poslove sigurnosti plovidbe.

II. Pravo i dužnost vadenja potonulih stvari

Član 6

Potonulu stvar može vaditi iz mora i voda unutrašnjih plovnih putova jugoslavenska ili strana pravna osoba, jugoslavenski državljanin ili strani državljanin, koji po propisima imovinskog prava ili drugim posebnim propisima imaju pravo raspolagati potonulom stvari (u daljnjem tekstu: ovlaštena osoba).

Potonulu stvar može vaditi i kapetanija kad je to predviđeno ovim zakonom.

Član 7

Ako kapetaniji nije poznata ovlaštena osoba, ili kad joj je ta osoba poznata ali ona ne namjerava vaditi potonulu stvar, ili kad ona bez opravdanog razloga prekine ili napusti započeto vadenje, vadenje može poduzeti jugoslavenska radna organizacija čiji je predmet poslovanja vadenje potonulih stvari, ili druga jugoslavenska pravna osoba čiji statut ili pravila predviđaju da se ta osoba bavi podvodnim istraživanjem i vadenjem potonulih stvari.

Smatra se da poznata ovlaštena osoba ne namjerava poduzeti vadenje potonule stvari odnosno da je prekinula ili napustila vadenje, ako u roku od 90 dana od dana dostave poziva kapetanije ne podnese kapetaniji izjavu da namjerava vaditi potonulu stvar, ili ne započne vadenje u roku za to određenom, odnosno ako radove na vadenju stvari koje je prekinula ili napustila ne nastavi, bez opravdanog razloga, u roku od 90 dana od dana dostave poziva kapetanije za nastavlanje radova.

Smatra se da nepoznata ovlaštena osoba ne namjerava vaditi potonulu stvar, ako se u roku od šest mjeseci od dana dostave poziva kapetanije (član 24) ne javi kapetaniji i ne podnese dokaze o svom pravu na vadenje potonule stvari.

Poziv kapetanije iz st. 2. i 3. ovog člana mora sadržavati: naznačenje potonule stvari, mjesto gdje ona leži, upozorenje na posljedice iz stava 1. ovog člana koje će nastupiti ako se ovlaštena osoba ne odazove pozivu kapetanije.

Član 8

Ako su za vadenje potonule stvari potrebna osobita nautička i tehnička sredstva i osobita stručnost, strana ovlaštena osoba ili jugoslavenska ovlaštena osoba koja ne raspolaže tim sredstvima odnosno stručnošću može svoju potonulu stvar vaditi iz obalnog mora ili voda unutrašnjih plovnih putova samo posredstvom jugoslavenske radne organizacije čiji je predmet poslovanja vadenje potonulih stvari, ili druge jugoslavenske pravne osobe čiji statut ili pravila predviđaju da se ta osoba bavi podvodnim istraživanjem i vadenjem potonulih stvari, a koja raspolaže takvim sredstvima odnosno stručnošću.

Kapetanija može dopustiti da strana ovlaštena osoba može vaditi potonulu stvar sama ili posredstvom druge strane osobe koja ispunjava uvjete iz stava 1. ovog člana.

Član 9

Za vadenje potonulih stvari iz jugoslavenskog obalnog mora i voda jugoslavenskih unutrašnjih plovnih putova potrebna je dozvola nadležne kapetanije.

Izuzetno, za vadenje stvari potonule izvan područja od vojnog značenja u jugoslavenskom obalnom moru ili vodama jugoslavenskih unutrašnjih plovnih putova, za koje nisu potrebna osobita nautička i tehnička sredstva i osobita stručnost, nije potrebna dozvola kapetanije ako vrijednost stvari, koja nije spomenik kulture u smislu odredaba Osnovnog zakona o zaštiti spomenika kulture (»Službeni list SFRJ«, br. 12/65) nije veća od 50.000 dinara.

U zahtjevu kojim se traži odobrenje za vadenje mora se naznačiti potonula stvar koja se namjerava vaditi, mjesto gdje ona leži, način vadenja, sredstva potrebna za vadenje, pravna osnova na kojoj se zahtjev zasniva i vrijeme predviđeno za početak i završetak radova na vadenju stvari.

Ako se ustanovi da ovlaštena osoba ispunjava propisane uvjete za vadenje stvari, kapetanija će donijeti rješenje kojim dopušta vadenje potonule stvari, određujući prema okolnostima slučaja, tehničke uvjete vadenja i primjeren rok za početak i završetak radova na vadenju, pri čemu će voditi računa o roku navedenom u zahtjevu.

Rješenje kojim se dopušta vadenje potonule stvari kapetanija donosi: za stvari potonule na području od vojnog značenja u jugoslavenskom obalnom moru i vodama jugoslavenskih unutrašnjih plovnih putova – u suglasnosti s nadležnom vojnom komandom, a za stvari koje imaju svojstvo spomenika kulture ili za koje se može pretpostaviti da imaju takvo svojstvo – u suglasnosti sa zavodom za zaštitu spomenika kulture određenim republičkim propisom.

Rješenje kojim se dopušta stranoj ovlaštenoj osobi da potonulu stvar vadi sama ili posredstvom druge strane osobe (član 8. stav 2) kapetanija donosi u suglasnosti sa Saveznim sekretarijatom za saobraćaj i veze i Državnim sekretarijatom za narodnu obranu.

Član 10

Ako zahtjev kojim se traži dozvola za vadenje potonule stvari na osnovi člana 7. ovog zakona, podnese više radnih organizacija ili drugih pravnih osoba, kapetanija će donijeti rješenje kojim odobrava vadenje stvari onoj radnoj organizaciji ili drugoj pravnoj osobi koja je prva podnijela zahtjev za vadenje i ispunjava određene uvjete.

Član 11

Jugoslavenska radna organizacija ili druga jugoslavenska pravna osoba, koja je započela vadenje potonule stvari na osnovi člana 7. ovog zakona, ne smije bez opravdanog razloga privremeno prekinuti ili napustiti te radove, ako bi njihovo prekidanje ili napuštanje moglo prouzrokovati štetu ovlaštenoj osobi.

Član 12

Ako bi potonula stvar, s obzirom na mjesto gdje leži, mogla prouzrokovati smetnju ili opasnost za plovidbu ili iskorištavanje prirodnih bogatstava mora ili voda unutrašnjih plovnih putova, kapetanija može rješenjem narediti ovlaštenoj osobi da u primjerenom roku, koji će tim rješenjem odrediti, izvadi ili ukloni potonulu stvar s tog mjesta.

Ako ovlaštena osoba ne postupi po rješenju donesenom po stavu 1. ovog člana, kao i kad je ovlaštena osoba nepoznata, kapetanija može, na trošak i rizik ovlaštene osobe, sama ili posredstvom radne organizacije ili druge pravne osobe potonulu stvar ukloniti sa mjesta gdje leži.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i u pogledu nasukanih brodova i drugih plovnih objekata.

Član 13

Ako potonula stvar leži na plovnom putu i predstavlja neposrednu opasnost ili smetnju za plovidbu, kapetanija može i bez prethodnog naređenja ovlaštenoj osobi po članu 12. stav 1. ovog zakona, riješiti da na trošak i rizik ovlaštene osobe, sama ili posredstvom radne organizacije ili druge pravne osobe, ukloni ili izvadi tu stvar, a ako je potrebno, i da je uništi.

Žalba protiv rješenja donesenog u smislu stava 1. ovog člana ne zadržava izvršenje rješenja.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i u pogledu nasukanih brodova i drugih plovnih objekata.

Član 14

U slučajevima iz čl. 7, 12. i 13. ovog zakona ovlaštena osoba može u svako doba preuzeti vadenje odnosno uklanjanje potonule stvari, i to neposredno ako za to ispunjava propisane uvjete, ili posredstvom radne organizacije ili druge pravne osobe (član 8).

Ovlaštena osoba koja je preuzela vadenje ili uklanjanje stvari u smislu stava 1. ovog člana, dužna je radnoj organizaciji ili drugoj pravnoj osobi koja je prije tog preuzimanja radila na vadenju ili uklanjanju te stvari platiti naknadu za korisno izvršene radove i naknaditi joj druge potrebne i korisne troškove.

Član 15

O početku, prekidu, nastavljanju ili napuštanju radova na vadenju ili uklanjanju potonule stvari, kao i preuzimanju takvih radova (član 14), ovlaštena osoba dužna je bez odgađanja izvijestiti kapetaniju koja je donijela rješenje o dozvoli vadenja ili uklanjanja te stvari.

III. Prava i dužnosti izvođača radova

Član 16

Izvođač radova dužan je pozvati ovlaštenu osobu da preuzme izvađenu stvar u roku koji odredi izvođač, a koji ne može biti kraći od 30 dana od dana dostave poziva za preuzimanje stvari, ako nije drukčije ugovoreno.

Ako je u slučaju vadenja potonule stvari po odredbi člana 7. ovog zakona, ovlaštena osoba nepoznata, izvođač radova dužan je izvađenu stvar čuvati na trošak i rizik nepoznate ovlaštene osobe i o tome obavijestiti kapetaniju, a kapetanija je dužna oglasom pozvati nepoznatu ovlaštenu osobu da preuzme izvađenu stvar u određenom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana od dana pribijanja oglasa po odredbi člana 24. ovog zakona.

Član 17

U slučaju vadenja stvari po odredbi člana 12. ili člana 13. ovog zakona, izvođač radova dužan je bez odgađanja izvađenu stvar predati kapetaniji.

Ako je u slučaju iz stava 1. ovog člana ovlaštena osoba nepoznata, kapetanija je dužna pozvati je oglasom da preuzme izvađenu stvar u određenom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana od dana pribijanja oglasa po odredbi člana 24. ovog zakona.

Član 18

Izvođač radova ima pravo zaloga na izvađenu stvar za osiguranje naknade za vadenje i čuvanje stvari, i može zadržati izvađenu stvar dok mu ovlaštena osoba ne plati tu naknadu, ako nije drukčije ugovoreno.

Član 19

Visinu naknade za vadenje, uklanjanje ili uništavanje potonule stvari, kao i za troškove čuvanja, ako to stranke nisu ugovorile, odredit će, u slučaju spora, sud.

Sud određuje visinu naknade uzimajući u obzir vrijednost izvađene stvari, uloženi trud, rizik i troškove vadenja odnosno uklanjanja ili uništavanja potonule stvari.

Ako stranke nisu drukčije ugovorile, naknada za vadenje stvari ne može premašiti iznos vrijednosti izvađene stvari, osim u slučajevima iz čl. 12. i 13. ovog zakona.

Član 20

Društveno-politička zajednica čiji je organ kapetanija koja je po članu 12. ili članu 13. ovog zakona donijela rješenje o vadenju, uklanjanju ili uništavanju potonule stvari, dužna je platiti izvođaču radova naknadu za te radove, ali ima pravo da od ovlaštene osobe naplati plaćenu naknadu, kao i troškove njenog čuvanja.

Član 21

Potraživanje naknade za vadenje, uklanjanje ili uništavanje potonule stvari zastaruje za tri godine od dana izvršenog vadenja, uklanjanja ili uništavanja.

IV. Prodaja izvađenih stvari

Član 22

Ako ovlaštena osoba, u slučaju vadenja potonule stvari po članu 7. ovog zakona ne plati naknadu za vadenje i čuvanje izvađene stvari, ili po isteku roka iz člana 16. ili člana 17. ovog zakona ne preuzme stvar koja je na čuvanju kod radne organizacije,

druge pravne osobe ili kapetanije, radna organizacija, druga pravna osoba odnosno kapetanija prodat će stvar na javnoj prodaji po pravnim pravilima vanparničnog postupka i iz dobivenog iznosa naplatiti naknadu za vadenje i troškove čuvanja izvađene stvari, a ostatak položiti u sudski depozit i o tom polaganju bez odgađanja izvijestiti ovlaštenu osobu.

Ovlaštena osoba gubi pravo na depozit ako u roku od jedne godine od dana kad ju je sud obavijestio o polaganju iznosa u depozit ne zatraži da joj se deponirani iznos isplati.

Po isteku roka iz stava 2. ovog člana sud će po službenoj dužnosti deponirati iznos uplatiti u budžet društveno-političke zajednice čiji je organ uprave kapetanija koja je donijela rješenje o dozvoli vadenja potonule stvari.

Član 23

Prije nego što se pristupi prodaji izvađene stvari koja je spomenik kulture, ponudit će se općini na čijoj je teritoriji kapetanija koja je donijela rješenje o dozvoli vadenja te stvari, da je preuzme, uz naznaku troškova vadenja i čuvanja stvari.

Ako općina odbije da preuzme ponudenu stvar, pristupit će se javnoj prodaji po odredbi člana 22. ovog zakona.

Ako općina preuzme ponudenu stvar po stavu 1. ovog člana, dužna je platiti naknadu za vadenje stvari i troškova njenog čuvanja.

V. Dostavljanje poziva i rješenja

Član 24

Dostavljanje pismena nepoznatoj osobi, osim dostave na način predviđen u Zakonu o općem upravnom postupku, vrši se i pribijanjem pismena na oglasnoj ploči svih lučkih kapetanija u Jugoslaviji i svih lučkih ispostava na području lučke kapetanije koja je donijela rješenje, – ako je u pitanju stvar potonula u jugoslavenskom obalnom moru, a na oglasnoj ploči svih kapetanija pristaništa u Jugoslaviji i svih ispostava kapetanija pristaništa na području kapetanije pristaništa koja je donijela rješenje – ako je u pitanju stvar potonula u vodama jugoslavenskih unutrašnjih plovnih putova.

Član 25

Ako je u pitanju vadenje ili uklanjanje potonulog broda, drugog plovnog objekta ili zrakoplova, koji je vlasništvo strane osobe, kapetanija će dostaviti poziv odnosno rješenje Državnom sekretarijatu za vanjske poslove.

VI. Kaznene odredbe

Član 26

Novčanom kaznom do 50.000 dinara kaznit će se za pomorski prekršaj odnosno prekršaj unutrašnje plovidbe radna organizacija ili druga pravna osoba koja vadi potonulu stvar iako nije osoba ovlaštena za njeno vadenje (član 6. stav 1).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kaznit će se za pomorski prekršaj odnosno prekršaj unutrašnje plovidbe i odgovorna osoba u radnoj organizaciji ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom do 3.000 dinara.

Član 27

Novčanom kaznom do 10.000 dinara kaznit će se za pomorski prekršaj odnosno prekršaj unutrašnje plovidbe radna organizacija ili druga pravna osoba iz člana 6. stav 1. ovog zakona koja bez odobrenja kapetanije vadi potonulu stvar (član 9), ili koja kao ovlaštena osoba ne izvijesti kapetaniju o preuzimanju vadenja potonule stvari, kao i o početku, prekidu, nastavljanju ili napuštanju radova na vadenju potonule stvari (član 15).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kaznit će se za pomorski prekršaj odnosno prekršaj unutrašnje plovidbe odgovorna osoba u radnoj organizaciji ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom do 1.000 dinara.

Član 28

Za pomorski prekršaj odnosno prekršaj unutrašnje plovidbe kaznit će se, i to:

- 1) novčanom kaznom do 3.000 dinara pojedinac koji izvrši radnju iz člana 26. stav 1. ovog zakona;
- 2) novčanom kaznom do 1.000 dinara pojedinac koji izvrši radnju iz člana 27. stav 1. ovog zakona.

VII. Prelazne i završne odredbe

Član 29

Stvar na kojoj postoji pravo vlasništva a koja je na dan stupanja na snagu ovog zakona ležala potopljena u moru ili u vodama unutrašnjih plovnih putova 10 godina ili više, danom stupanja na snagu ovog zakona postaje društveno vlasništvo.

Stvar na kojoj postoji pravo vlasništva a koja je na dan stupanja na snagu ovog zakona ležala potopljena u moru ili u vodama unutrašnjih plovnih putova manje od 10 godina, postaje društveno vlasništvo ako ne bude izvađena prije isteka 10 godina od dana njezina potonuća, ali ne može postati društveno vlasništvo prije isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Na stvari koje su postale društveno vlasništvo po st. 1. i 2. ovog člana, kao i na stvari u društvenom vlasništvu koje ispunjavaju uvjete iz tih stavova, pravo korištenja ima općina na čijoj se teritoriji te stvari nalaze.

Član 30

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Odluka o davanju odobrenja za vadenje iz obalnog mora FNRJ potonulih predmeta društvenog vlasništva, bez određenog organa upravljanja (»Službeni list FNRJ«, br. 47/54).

Član 31

Ovaj zakon stupa na snagu po isteku 90 dana od dana objavljivanja u »Službenom listu SFRJ«.

(»Službeni list SFRJ« broj 11/1966. od 16. III 1966.)

ZBORNİK
ZA POMORSKO PRAVO

ZAGREB

1967